

Gruer seg til sommeren

Norske jordmødre gruer seg til å jobbe i sommer. På Haukeland i Bergen er fortvilelsen over utsikten til overhektiske sommermåneders så stor at over 60 prosent føler at de gruer seg så mye at det påvirker de på en negativ måte.

Tekst og foto: Eddy Grønset

Undersøkelsen vi presenterer er basert på en spørreundersøkelse blant Dnjs medlemmer på Haukeland i Bergen, St. Olav i Trondheim og OUS i Oslo. Tendensen er lik på alle de tre store sykehusene. Jordmødrene ser ikke frem til jobben de skal utføre i sommer, og i særdeleshet på Haukeland, men også på OUS, så gruer de seg mer i år enn tidligere år.

Undersøkelsen spør også om jordmødrene i nyere tid har vurdert å slutte i jobben ved sykehuset de jobber på. På Haukeland svarer 66 prosent ja på dette spørsmålet. Tilsvarende ja-andel ved St. Olav og OUS er henholdsvis 34 prosent og 38 prosent.

Av de som svarer at de vurderer å si opp jobben sin, så er det over 80 prosent som oppgir at det ikke er samsvar mellom arbeidsoppgaver og ressurser som er hovedårsaken.

Frykter for pasientsikkerheten

Kirsten Jørgensen, som er leder i Dnj, frykter at når ressursituasjonen på føde- og barselavdelingene er blitt slik at jordmødrene gruer seg til å gå på jobb i sommer, så kan det i verste fall gå ut over pasientsikkerheten.

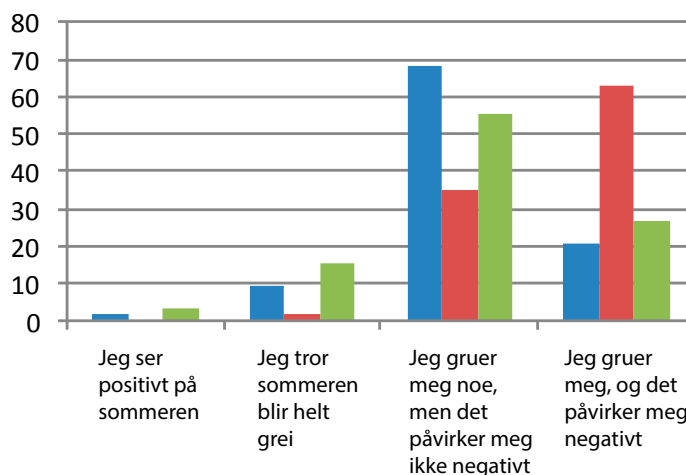
– Jeg er helt sikker på at jordmødre møter på jobb med motivasjon og innstilling om å gjøre en best mulig jobb og gi et mest mulig forsvarlig tilbud til føde- og barselkvinner. Når de likevel sier at de gruer seg til sommeren, så er det et varsko om at ressursituasjonen på avdelingen de jobber på er så stram at de frykter at de ikke rekker å gi et forsvarlig tilbud. Det er ikke det at man blir sliten etter en vakt som bekymrer våre medlemmer. Det er frykten for at noe skal gå galt fordi hverdagen er så hektisk at de ikke rekker over alt de skal gjøre, som er skrekken. Min frykt er at de skal skje en alvorlig samtidskonflikt på en av avdelingene i sommer. Det vil være tragisk for den fødende og hennes barn, men det vil også bli en urimelig belastning på den jordmoren som føler hun sitter med ansvaret. Slik skal det ikke være. Både fødekvinner og

jordmødre skal føle trygghet for at det er ressurser nok til at det kan gjøres et forsvarlig arbeid. Slik viser denne undersøkelsen at det dessverre ikke er, sier Kirsten Jørgensen.

Hvordan ser du på å skulle arbeide som jordmor ved ditt sykehus i sommer?

- St. Olav
- Haukeland
- UOS

Må tas på alvor

Hun mener at så mange gruer seg mer i år enn tidligere år, er et tegn på at arbeidsbelastningen er blitt større og mer krevende.

– At så mange vurderer å slutte er også noe ledelsen må ta på alvor. Når man ser på årsaken så handler jo dette om arbeidsbelastningen og ressurser. Dette er et signal til ledelsen ved disse sykehusene om at noe må gjøres. Jeg som leder ville vært veldig, veldig engstelig hvis jeg hadde sett disse tallene, sier Jørgensen.

Hun lover at Dnj kommer til å følge opp disse undersøkelsene. Det kommer til å skje på lokalt nivå ved at Dnjs tillitsvalgte tar de med til sin lokale ledelse, men Dnj kommer også til å følge opp dette på overordnet nivå blant annet i forhold til politikere og helsemyndigheter.

– Dnj kommer til å profilere seg under Arendalsuken senere i sommer. Arendalsuken er en møteplass for politikere og ulike interesseorganisasjoner, og vi vil være der både med egen stand og med deltakelse på debatter. Dette blir et tema jeg kommer til å ta opp, sier Jørgensen.

Hun vil samtidig presisere at knappe ressurser ikke bare er en utfordring for de store sykehusene, selv om det er de som merker det mest.

– Det er ikke like lett å sammenligne dette med de mindre sykehusene. De har jo barsel og gyn i tillegg til føden. De kan risikere å få samtidskonflikter med kvinner i helt ulike situasjoner. Det er det gjort lite utredning av konsekvensen av, sier hun.

Hun mener dette ikke bare handler om utfordringer om sommeren.

– Jeg vet at det er så mye manko på vakter gjennom hele uken – året gjennom. Det er jordmødre som har fått 30 til 40 SMSer i uka for å høre om de kan ta ekstra vakter. Jeg er opptatt av hva det betyr for den enkelte jordmor han hun over tid går og gruer seg for å gå på jobben, sier Kirsten Jørgensen.

Forundres ikke

– Egentlig er jeg ikke så overrasket over å se resultatet fra denne undersøkelsen, sier Weronica Roksvåg som er Dnjs hovedtillitsvalgte på OUS.

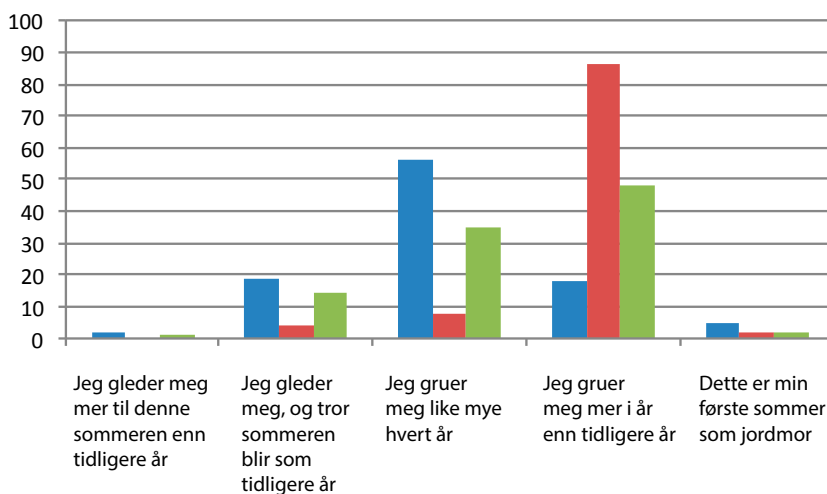
– Det signaliserer noe om hvordan man ser på fødeomsorgen på de store avdelingene. Hvordan skal vi få penger nok til å guide en kvinne trygt og godt gjennom en fødsel når vi bare får krav om å jobbe mer effektivt og samtidig får mindre penger. I april hadde vi 10,3 prosent flere fødsler enn det som lå inne i budsjettet og i mai lå vi 7,7 prosent over. Bevilgningene ble ikke økt av den grunn. I sommer blir det enda verre. Dette handler ikke bare om sommeren for vår del. Det handler om årsbasis. Uansett på året så har vi en aktivitet som ikke tilsvarende de ressursene vi har til rådighet, sier Roksvåg.

Hun mener at det som blir hovedutfordringen i sommer er at kjent personale er ute i ferie i hele sommer og at de skal erstattes med vikar og eller nyutdannet personale.

– Det sier seg selv at det blir en utfordring på de som er igjen på avdelingen. Jeg tror ikke vi «gruer» oss, men som noen skriver i kommentarfeltet i undersøkelsen: «Vi er for få hender på for mange oppgaver, men gruer blir et feil ord. Det er utfordrende å stå i situa-

Utviklingen de siste årene tatt i betraktning, ser du annerledes på denne sommeren enn du har gjort tidligere år?

- St. Olav
- Haukeland
- UOS

sjoner med lite ressurser. En annen sier: «Jeg har ikke gruet meg før, men arbeidspresset har blitt mye større. Vi har flere prosedyrer som skal følges, og sykere og mere krevende damer.»

Det som jeg føler er min bekymring er at det er så mange som vurderer å slutte, at man ikke klarer å stå i den arbeidssituasjon som nå er på de store kvinneklinikkene. Å drive en avdeling med så høy aktivitet krever en sammensatt personalstyrke med mange erfarne jordmødrer som kan holde mange baller i luften samtidig. Der er vi ikke i dag, sier Roksvåg.

Hun påpeker også at det står i Arbeidsmiljøloven at arbeidet ditt skal være helsefremmende.

– Og slik er det ikke alltid. Det er mange som ikke klarer å stå i jobb 100 prosent. Se bare hva som skjer i Sverige og Danmark på de store enhetene. Man nedprioriterer og nedprioriterer kvinnehelse. Nå må politikere på banen og se på finansieringen og bemanning. Jeg tror ikke vi får det bedre om vi ikke starter der. Vi må få betalt for de vi gjør, en form for kvalitetsbasert finansiering og at vi driver en “highrisk” enhet som må bemannes deretter, sier hun.

Har informert ledelsen

På Haukeland var de først ute med å gjennomføre undersøkelsen som siden er blitt gjennomført med like spørsmål på St. Olav og OUS.

– Jeg synes det er betegnede at våre medlemmer svarte raskt og at svarprosenten ble så høy som 86 prosent. Dette er noe medlemmene våre har behov for å uttrykke. I undersøkelsen har de også fått lov til å komme med sine egne kommentarer. Her er det rene ord for pengene, sier Dnjs fylkesleder i Hordaland Kathrine Onarheim Nesse.

Hun forteller at de har tatt med seg deler av resultatene fra undersøkelsen til ledelsen. Hun håper og tror fødekvinne ikke har merket jordmødrenes frustrasjon til tross for at det har vært mye skriverier i Bergensavisene om de knappe jordmorressursene på Haukeland.

– Fødekvinne sier til oss at vi er så hyggelige og greie, og de takker for hjelpen. Damene er nok ikke de som merker uroen blant personellet mest, sier hun og vil gjerne ha frem at jordmødres yrkesstolthet også legger opp til at fødekvinne helst ikke skal merke de utfordringer vi sliter med.

– Det er spesielt barsel som lider. Føden blir prioritert fordi det er akutt hjelp. En utfordring med at vi

over så langt til jobber med for få ressurser er at det kan bli uro internt. Vi må bare støtte våre medlemmer og prøve å holde oss samlet. Vi legger vekt på å være gode kolleger for hverandre. Her har vi også fantastiske tillitsvalgte som står på, sier Nesse.

Midt i det hele kan hun heller ikke holde tilbake skuffelsen over at Fylkeslegen ikke mente at det ble drevet med uforsvarlig få ressurser på fødeavdelingen på Haukeland. Håpet var at klagen til Fylkeslegen skulle gi ledelsen et krav om å øke bemanningen.

– Avslaget er på mange måter uforståelig for oss som har hverdagen vår i klinikken. Nå må vi tenke godt over hva neste steg skal bli. Vi gir oss jo ikke, sier hun.

Stenger ned

De knappe ressursene på Haukeland har allerede ført til at deler av avdelingen har begynt med sommerstenging når Tidsskrift for jordmødre gikk i trykken.

– Fra og med siste uken i juni stenger vi den ene fødeavdelingen for fødsler. Da får vi fire færre fødestuer. Vi merker at vikarene fra Danmark er uteblitt. Det er mange vakter ledige fremdeles. Vi vet ikke om vi greier å holde Storkens fødeside åpen gjennom sommeren. Hvis vi skal ha halvparten så mange fødestuer åpne så blir det en veldig belastning på de jordmødrene som skal være på jobb. Det blir et veldig press på å få kvinnene ut slik at det blir klart til neste. Vi har sett det allerede i de helgene hvor det har kommet mange kvinner og hvor vi har hatt tilsvarende tilgang på fødestuer. I forhold til antall fødsler har vi nok fødestuer når det er full drift, men vi har ikke hender nok, sier hun.

Noe ros skal hun likevel gi til ledelsen.

– Det som er bra er at de som bare hadde korte vikariater nå har fått tilbud om et års vikariat. Sommeravtalen er bedre enn før. Det er positivt at også barnepleierne har fått tilbud om sommeravtale. Det er bra, de vil vi gjerne ha med oss. Det negative er at barseltilbudet «Jordmor hjem» er stengt ned. Det er ikke forandret på barseltilbudet for inneliggende damer. Tilbudet til de som har fødselsangst er også redusert kraftig og jordmødre som jobber her er dratt inn til føde/barsel. Ledelsen mener nok at det ikke er noe dårligere tilbud, og der er vi bare ikke enig, sier Kathrine Onarheim Nesse som selv jobber på Haukeland.

